

แลฮะ ณ ขุนแปะ จิบกาแฟดอยขุนแปะ

“แลฮะ” แปลว่า มาเที่ยว

“แลฮะ ณ ขุนแปะ” จึงมีความหมายว่า มาเที่ยวที่ขุนแปะ

“ขุนแปะ” เป็นหมู่บ้านที่อยู่บนเขาสูงทางทิศตะวันตกของ ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ “ปะกาเกอญอ” มีภูเขา มีน้ำตก มีป่าไม้ มีนาขั้นบันได มีทุ่งดอกไฮเดรนเยีย และ มีกาแฟดอยขุนแปะ

ขุนแปะ ตั้งอยู่บนภูเขาสูงชัน สลับซับซ้อนทอดยาวทอดยาวตามแนวเหนือ - ใต้ ความสูงเฉลี่ยของพื้นที่อยู่ระหว่าง 1,100 – 1,600 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ภูมิประเทศมีภูเขาสูงล้อมรอบ ทำให้มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 24 องศาเซลเซียส เป็นแหล่งกำเนิดของลำห้วยต้นฝิ่งและห้วยแม่แปะ มีที่ราบเล็ก ๆ ระหว่างหุบเขาที่มีแม่น้ำไหลผ่านเพื่อการอุปโภคบริโภค มีป่าไม้ที่ค่อนข้างสมบูรณ์เป็นแหล่งต้นน้ำ มีผืนดินที่อุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติของดินอยู่ในระดับต่ำถึงสูง ทำให้สามารถปลูกพืชได้หลากหลาย ทั้งพืชผัก สมุนไพร ไม้ผลเมืองหนาว และไม้ดอก จากภูมิประเทศดังกล่าวสิ่งที่ทำให้ขุนแปะเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปก็คือ นาขั้นบันได และทุ่งดอกไฮเดรนเยีย ซึ่ง ในฤดูหนาว ช่วงเดือน กรกฎาคม - ตุลาคม จะมีนาขั้นบันไดทอดยาวตามหุบเขาให้เห็นตลอดสองข้างทางและตามที่ลาดราบกลุ่มเขาสวยงามสลับซับซ้อนลดหลั่นเป็นแนวไปตามพื้นที่ ส่วนทุ่งดอกไฮเดรนเยียมี่ให้ชมตลอดทั้งปี และที่นักท่องเที่ยวเมื่อมาแล้วต้องหิวกลับก็คือ อโวคาโด ที่สุกในช่วงเดือน สิงหาคม - มกราคม แต่มีนักท่องเที่ยวน้อยมากที่จะรู้จักกาแฟดอยขุนแปะ

กาแฟดอยขุนแปะ จากการบอกเล่า เริ่มมีการนำกาแฟเข้ามาปลูกในพื้นที่ โดยมิชชันนารี ที่เข้ามาเผยแผ่ศาสนาพร้อมกับนำเอากาแฟโรบัสต์มาปลูก พบว่าเจริญเติบโตได้ดี แต่ไม่ติดผลหรือติดก็น้อยมาก ภายหลังเมื่อปี พ.ศ. 2527 ได้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะ ได้มีการส่งเสริมการปลูกพืชหลายชนิดเพื่อลดพื้นที่การปลูกฝิ่น หนึ่งในนั้นคือ พืชที่ชื่อว่า กาแฟ โดยพันธุ์ที่นำมาส่งเสริมได้แก่ กาแฟ อาราบิกาสายพันธุ์คาติมอร์ และ อาราบิกาสายพันธุ์เบอร์บอน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันผลผลิตที่ได้มีการจำหน่ายให้บุคคลภายนอกมารับซื้อไปแปรรูปไล่หลายต้น โดยที่ไม่มีใครรู้เลยว่ากาแฟนั้นมาจากดอยขุนแปะ

ปัจจุบัน มีกลุ่มคนที่นิยมกินกาแฟกันมากขึ้น ทำให้คนในพื้นที่มีการศึกษาพัฒนากาแฟดอยขุนแปะ และเริ่มมีคนรู้จักบ้างแต่ยังเป็นเพียงแค่กลุ่มคนเล็ก ๆ ร้านกาแฟ หมีส้มโฮมสเตย์ เป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่เป็นคนในพื้นที่ ที่มองเห็นศักยภาพและอยากผลักดันกาแฟดอยขุนแปะให้เป็นที่รู้จัก ได้นำกาแฟดอยขุนแปะมาแปรรูป และจำหน่ายในรูปแบบร้านกาแฟบนดอยขุนแปะ ให้ผู้คนที่เข้ามาเยี่ยมชมได้ลิ้มลองรสชาติแห่งขุนเขาขุนแปะ รสชาติที่มาจากระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ จากทรัพยากรดอยขุนแปะ ไม่ว่าจะเป็น ต้นพันธุ์ที่ได้มาจากเมล็ดร่วงลงสู่พื้นดินกลายเป็นต้นกล้ากาแฟ ปลูกให้เจริญเติบโตได้จากอากาศ ธาตุอาหาร และน้ำ

ในพื้นที่ดินบนดอยขุนแปะ ผลิตดอก ออกผล จากการผสมเกสรของผึ้งและแมลงบนดอยขุนแปะ เก็บเกี่ยว นำเข้าสู่กระบวนการ สี หมัก ตาก คั่ว บด จนกระทั่งชง โดยคนขุนแปะ ทำให้กาแฟดอยขุนแปะมีเสน่ห์และเอกลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการผลิต รสชาติ และกลิ่น

การผลิตกาแฟดอยขุนแปะ แปลงผลิตที่ปลูกในไร่บ้าน ปลูกอยู่หน้าบ้านหลังบ้าน ผลผลิตกาแฟที่ได้จึงไม่ได้ใช้สารเคมีในกระบวนการผลิต ส่งผลให้มีรสชาติและกลิ่นที่เป็นดอยขุนแปะ รสสัมผัสของกาแฟจากการคั่ว 3 ระดับแตกต่างกันไป จากคำบอกเล่าของนักชิมกาแฟ บอกว่าโดยรวมแล้วรสชาติของกาแฟขุนแปะมีความเปรี้ยวกลาง ๆ อมหวานน้อย ๆ เหมือนกินมะขามป้อม เมื่อกลิ้งแล้วจะรู้สึกถึงความหวานติดที่ลิ้นและคอ ส่วนรสขม หนัก เบา ตามระดับการคั่ว มีกลิ่นถั่ว สมุนไพร น้ำผึ้ง และกลิ่นที่ซ่อนอยู่ปลาย ๆ คือ กลิ่นไม้สัก ซึ่งกลิ่นสมุนไพร และกลิ่นน้ำผึ้ง เป็นกลิ่นที่ไม่น่าแปลกใจเพราะพบเห็นและมีอยู่ในพื้นที่ แต่กลิ่นที่ทำให้ประหลาดใจแก่เจ้าของเมล็ดกาแฟ คือ กลิ่นไม้สัก เพราะในพื้นที่ที่ปลูกกาแฟไม่ได้มีต้นสักเลย จึงต้องย้อนกลับมาถามผู้เฒ่าผู้แก่จนได้คำตอบว่า แต่เดิมเป็นพื้นที่ป่าไม้สัก เมื่ออุตสาหกรรมค้าไม้สักเฟื่องฟูได้มีการตัดไม้สักขายจนไม่เหลือร่องรอย

กาแฟเป็นเครื่องดื่มที่เต็มไปด้วยความลึกซึ้งและเสน่ห์ที่ไม่สิ้นสุดเป็นรสชาติและกลิ่นที่บอกเล่าถึงพื้นที่ปลูกกาแฟ ดังเช่น กาแฟดอยขุนแปะที่มีรสชาติและกลิ่นที่บอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ของดอยขุนแปะ

ในท้ายที่สุด กาแฟดอยขุนแปะไม่ใช่เพียงแค่เครื่องดื่มที่ให้ความสดชื่นในยามเช้า แต่ยังเป็นศิลปะที่เราสามารถสำรวจและสัมผัสได้ในทุกแก้ว การเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้กาแฟมีรสชาติที่ไม่เหมือนกัน จะทำให้คุณชื่นชมและเพลิดเพลินกับกาแฟได้มากขึ้น ความลึกซึ้งและความมหัศจรรย์ของกาแฟดอยขุนแปะยังคงรอให้คุณได้ค้นพบในทุกการดื่มด่ำ **แลฮะ ณ ขุนแปะ จิบกาแฟดอยขุนแปะ**

งานส่งเสริมการท่องเที่ยว
สำนักปลัดเทศบาล
เทศบาลตำบลบ้านแปะ
อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

